

تلاش امام سجاد(ع) در بازگرداندن وجدان مردم / پیام رسان عاشورا

امام سجاد(ع) در مواجهه با فضای عمومی جامعه اسلامی که تحت تأثیر تبلیغات امویان مسموم شده بود، بر آن شدند تا با بیان ادعیه صحیفه سجادیه وجدان مردم را دوباره به سمت معارف توحیدی بازگردانند.

امام سجاد(ع) در مواجهه با فضای عمومی جامعه اسلامی که تحت تأثیر تبلیغات امویان مسموم شده بود، بر آن شدند تا با بیان ادعیه صحیفه سجادیه وجدان مردم را دوباره به سمت معارف توحیدی بازگردانند.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: حضرت امام سجاد (ع) بعد از واقعه عاشورا و حوادث بعد از آنکه بر خاندان رسالت رفته است نقش مهمی ایفا می کنند. امام زین العابدین(ع) برای خویش بعد از حادثه روز عاشورا و اتفاقات دردناکی که بعد از آن برای اهل بیت رفته است در دو بعد و جایگاه اهداف مهمی را تعریف کرده و باید اعتراف کرد که اگر این امام همام نبود نه تنها مردم این دوران از حقایق حادثه کربلا بی خبر بودند، بلکه مردم دوران امام سجاد (ع) نیز در اوج بی خبری زندگی می کردند، از پیام های عاشورایی قیام امام حسین (ع) بی خبر می ماندند.

هدف اول: بازگرداندن وجدان مردم به سوی معرفت توحیدی

فضای عمومی جامعه اسلامی تحت تأثیر تبلیغات امویان مسموم شده بود، فلذا امام سجاد (ع) بر آن شدند تا با برگرداندن وجدان مردم و عموم جامعه بسوی درگاه حضرت احدیت و توبه دادن مردم از جنایات و نفس پرستی های خویش بتوانند باردیگر جان ها و دل ها را شست و شو دهند و قلب ها را برای پذیرش معارف توحیدی و بیانات علمی چه توسط خویش و چه توسط فرزندان خویش که در سال های بعد از ایشان مقام ولایت و امامت را بدست می آورند آماده کنند.

صحیفه سجادیه

امام سجاد (ع) با ادعیه معروف خود که در صحیفه قدسیه سجادیه جمع آوری شد و بیشتر آن ادعیه نورانی شامل توبه و استغفار و بازگشت به درگاه الهی است و انسان را متوجه عظمت توحیدی و رسالت نبوی و ولایت علوی می کند، فضای عمومی قوم ها و امت را به سمت پروردگار سوق داد و آن ها را متوجه حقیقت اعمال ایشان کرد.

برای درک این معارف چاره ای غیر از آمرزش خواهی نبوده و نیست. چگونه دل های سنگ می توانند حقایق الهی را درک کنند مگر آنکه نرم شده باشند؟ به تعبیر حکمای الهی و فلاسفه بزرگ عالم برای رسیدن به وجدان باید فقدان وجود داشته باشد، پس برای واجد شدن به معارف الهی در ابتدای امر باید احساس فاقد بودن کرد و این احساس از مردمی که با نفسانیت خویش که بر آن ها چیره شده بوده است، قابل فهم نبود و مانند پرده ای که بر روی حقیقت می افتد از دیدن این واقعیت محروم مانده بودند و حضرت زین العابدین در این جایگاه وارد شد و مردم را با توبه دادن متوجه اشتباهات خویش کرد و قلوب را آماده پذیرش معارف الهی کرد و هم برای آیندگان گنجینه ای بزرگ از عشق و معرفت فراهم کرد.

نکته ای که باید مورد واکاوی قرار گیرد توجه به این موضوع است که هرکدام از ائمه هدی علیهم السلام وظیفه داشتند تا هم امامت و ولایت را به امام بعد از خود منتقل کنند و هم آنکه شرایط را برای او فراهم و مهیا کنند. امام سجاد (ع) می دانستند که بعد از خویش فرزندش امام محمد باقر (ع) امام مسلمین و جانشین پیامبر (ص) خواهد بود و ایشان باید به ترویج معارف الهی و علوم دینی بپردازد، لذا باید زمینه پذیرش امامت امام باقر (ع) را فراهم می نمودند.

رساله حقوقیه

در میان اقیانوس عظیم معارف توحیدی فهم و درک حقوق و وظایف هر انسان نسبت به خویش و دیگران یکی از تعالیم برجسته و مهم هر دین و شریعتی است، زیرا با این حقیقت است که جایگاه هر انسان از بعد وظیفه ای که خود دارد و حقوقی که باید نسبت به دیگران بدهد روشن شده و جامعه ای سالم و امتی متحد شکل می گیرد و آخرت هر فرد با انجام آن ها تضمین می شود.

امام چهارم شیعیان با نگارش رساله حقوقیه خویش مسلمین را متوجه این حقیقت کرد که هر انسانی نسبت به همنوعان خویش از پدر و مادر گرفته تا دیگران دارای وظایف و حقوقی است. در چنین جامعه ای عدالت برقرار شده و حق مظلوم از ظالم ستانده می شود و توازن بین پیر و جوان و کوچک و بزرگ برقرار خواهد شد.

این رساله نورانی امروز یکی از افتخارات اسلام برای نشان دادن واجدیت اداره جامعه و ایضا فهم صحیح از چیستی عدالت و انسانیت به عنوان دو مقوله مهم جهان علم و دانش است.

مردمی که در زمانه خویش حق امام معصوم را و خانواده او را نه تنها نشناختند، بلکه با هتک حرمت و تجاوز به اموال و اذیت و آزار فرزندان و زنان و ریختن خون معصومانه کودکان خردسال و محاصره ناجوانمردانه و جنگ نامردانه با آنان نشان دادند که از اقل فهم انسانیت برخوردار نیستند، می بایست از طرف این امام والامقام بفهمند که حقوق هرانسانی در هر جایگاه و صنفی چیست و چه می بایست باشد.

نقش دوم: پیام رسانی حادثه عاشورا

دفاع حضرت زینب کبری (س) از امامی که در بستر بیماری بود برای آنکه او را که امام حق است زنده نگه دارد تا در جایگاه امامت و ولایت قرار بگیرد و مسئولیت هدایت نفوس را برعهده گیرد، در ذهن هر مؤمن و عاشق اهل بیتی تا ابد باقی خواهد ماند.

امام سجاد (ع) بعد از روز عاشورا در سفر سخت شام و مجالس گوناگونی که برپا بود تا مدینه و در نهایت تا آخر عمر با برکت خویش، در نقش رسانه ای که اخبار و روایات را نقل می کرد هم داستان این روز بزرگ بشر را برای عموم روایت کرد که به موجبات آن مقاتل و داستان های مهمی برای نفوس مشتاق و دل های سوخته فراهم شد و هم در کنار آن درس های بزرگ عاشورا و عبرت های مهم آن برای همگان نقل شد.

حضرت زینب (س) در جواب کسی که سوال کرد کجا از همه بیشتر بر شما سخت گذشت، سه بار فرمودند: الشام. مردمی که در ابتدای ورود دودمان نبوت و لایت به شام به آنان توهین می کردند باید از خواب غفلت و فهم ظلمی که به خاندان پیامبر (س) شده بود، باخبر شوند و همگان بدانند که بر سید و سالار شهیدان چه گذشت!

برای این امر هیچکس مهمتر و بهتر از خود شاهد و راوی حاضر در صحنه که امام معصوم و عادل باشد نیست. حضرت سجاد (ع) با خطبه های خود یزید و پیروان ظالم خویش را رسوا کرد و شرم را بر چهره آنها نشان داد. پیام های عاشورا سرشار از حقیقت و معرفت است و چشم حقیقت بینی لازم است تا بتواند این حقایق را تبیین کند و این چشم را چه کسی می توانست جز امام سجاد و حضرت زینب علیهما السلام داشته باشد؟